

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 184

van **FILIP BRUSSELMANS**

datum: 27 januari 2021

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

Referentieregio's - Impact op regionale culturele en cultureelerfgoedwerking

Voor diverse doelen werden de voorbije jaren samenwerkingsverbanden op bovenlokaal niveau gesloten. Dat leidde tot wat we een zekere mate van 'verrommeling' kunnen noemen, doordat deze samenwerkingsverbanden vaak niet dezelfde gemeenten omvatten. Zo is er in de meeste gevallen geen een-op-eenrelatie tussen samenwerkingsverbanden voor cultuur, cultureel erfgoed en onroerend erfgoed. Daardoor ontstond duidelijk een onoverzichtelijk geheel, waarbij de aansturing en bestuursverantwoordelijkheid steeds complexer worden. Om daaraan te verhelpen, werden dan weer allerlei deelraden en overlegorganen opgericht wat heeft geleid tot een 'kwadratuur van samenwerkingsverbanden'.

De Vlaamse Regering wil - eindelijk - wat orde brengen in de veelheid van samenwerkingsverbanden op intergemeentelijk niveau. Daarom is een oefening gestart die Vlaanderen opdeelt in dertien regio's waarop samenwerkingsverbanden in de toekomst geënt zouden worden.

Op 9 oktober 2020 keurde de Vlaamse Regering een kadernota goed die de visie op regiovorming weergeeft en het kader is voor de verdere aanpak in deze regeerperiode. Toch zit ik, gelet op de potentiële weerslag van deze operatie op de cultuurbeleving en vooral de regionale cultureel-erfgoedwerking, nog met een aantal vragen.

1. Tegen midden januari 2021 hadden de gouverneurs een advies moeten geven over de afbakening van deze referentieregio's.

Werd die deadline gerespecteerd? Hoe luidden deze adviezen beknopt en wanneer zal de Vlaamse Regering de referentieregio's definitief vastleggen?

2. Er werden ook adviezen gevraagd aan de Vlaamse sectorale beleidsdomeinen (waaronder Cultuur).

Zijn die adviezen al gefinaliseerd? Indien het antwoord op voorgaande vraag bevestigend is had ik graag vernomen hoe vanuit de sectoren cultuur en erfgoed werd geadviseerd.

3. Gemeenten die in verschillende regio's liggen, zouden toch nog kunnen samenwerken. Als ik het goed begrepen heb, zou de Vlaamse overheid gaan bekijken of en hoe er een specifiek statuut kan worden uitgewerkt voor bestaande samenwerkingen rond specifieke vormen van dienstverlening.

Hoever staat dit concreet? En wat zal dat betekenen voor de bestaande en toekomstige internationale samenwerkingsverbanden?

4. Op welke wijze zal het opstarten van de dertien referentieregio's vanuit het Departement Cultuur, Jeugd en Media en vanuit Erfgoed worden opgevolgd, want deze opstart kan immers een grote impact hebben op de regionale culturele en cultureel-erfgoedwerking?
5. De Vlaamse Regering wil absoluut de indruk vermijden dat heel dit project als een vrijblijvende oefening wordt afgedaan. Ze zoekt de nodige sérieux bij partners als de VVSG (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten) en de universiteiten.

Daar is op zich niks mis mee, maar zullen actoren uit het middenveld zoals zij die actief zijn op het vlak van cultuur en erfgoed ook betrokken worden bij dat groeiproces? Zo ja, welke en hoe? Zo niet, waarom niet?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 184 van 27 januari 2021

van **FILIP BRUSSELMANS**

1. De gouverneurs hebben hun adviesopdracht tijdig volbracht. Op 15 januari 2021 had Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bart Somers, de vijf adviezen in zijn bezit. Voor een beknopte toelichting van de adviezen verwijs ik naar de behandeling van drie vragen om uitleg in de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering op dinsdag 26 januari 2021. Collega Somers wil eind februari 2021 een voorstel van definitieve afbakening van de referentieregio's aan de Vlaamse Regering voorleggen en het vervolgtraject vaststellen.
2. De ministers van de Vlaamse sectorale beleidsdomeinen kregen eveneens de kans een advies te formuleren bij de regioafbakening. Ikzelf heb op 3 februari 2021 een advies vanuit mijn bevoegdheid Cultuur bezorgd aan collega Somers.

Binnen het beleidsdomein Cultuur spelen afgebakende regio's een rol in de beleidsuitvoering. Er worden intergemeentelijke samenwerkingsverbanden ondersteund in het kader van het Bovenlokaal Cultuurdecreet van 15 juni 2018 en het Cultureelerfgoeddecreet van 24 februari 2017, er zijn de Vormingplus-regio's in het kader van het decreet van 7 juli 2017 houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk en de UiTPAS-regio's binnen de uitvoering van de beheersovereenkomst met publiek vzw.

Een overgroot deel van deze huidige intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en regio's overlappen met de referentieregio's. Mogelijke problemen zullen makkelijk opgelost kunnen worden. Ik heb in mijn advies aan minister Somers echter bijzondere aandacht gevraagd voor de situatie van het intergemeentelijk samenwerkingsverband 'De Merode'. Dit samenwerkingsverband kent sterke historische wortels en heeft een werking binnen het Bovenlokaal Cultuurdecreet en sinds kort ook binnen het Cultureelerfgoeddecreet. Dit samenwerkingsverband bevat 6 gemeenten die zich situeren op de grens van de referentieregio's Kempen, Limburg en Oost-Brabant die je niet zomaar kan toevoegen aan een van de drie referentieregio's. Daarnaast heb ik nog meegegeven dat er vanuit het veld steeds specifieke problemen kunnen opduiken en dat het daarom belangrijk zal zijn om dan met het veld in dialoog te gaan en werkbare oplossingen te zoeken.

3. Momenteel heb ik daar nog geen zicht op. De nota die collega Somers eind februari 2021 aan de Vlaamse Regering zal voorleggen, zal een regeling bevatten voor samenwerking over de grenzen van de referentieregio's heen.
4. Een Vlaamse werkgroep regiovorming, met vertegenwoordigers van de belangrijkste betrokken sectoren, zal de voortgang van het project regiovorming opvolgen. Pas na de definitieve afbakening van de referentieregio's zal de impact helemaal duidelijk worden. Mijn administratie zal op dat moment bekijken of de regelgeving moet worden aangepast en welke andere stappen er eventueel moeten worden genomen. Dit impliceert vanzelfsprekend dat relevante actoren uit het middenveld zullen betrokken worden. Maar u begrijpt dat de besluitvorming voorafgaat aan de concrete uitwerking van het implementatietraject.

5. Met de regiovorming zet de Vlaamse Regering in op een samenwerkingsmodel tussen bestuursniveaus en maatschappelijke actoren. Het doel is om tot gebiedscoalities te komen rond maatschappelijke uitdagingen die sectoren en bestuurslagen overschrijden. Zoals ik daarnet al gezegd heb, betekent dit voor cultuur en cultureel erfgoed vanzelfsprekend de betrokkenheid van relevante actoren uit het middenveld.

Op 4 december 2020 kende de Vlaamse Regering de VVSG een subsidie toe voor een project 'Labo Regiovorming', voor de periode 2021-2023. Het Labo Regiovorming gaat onder meer op zoek naar inspirerende regionale doorbraken. Men zoekt een match tussen enerzijds (sub)regio's waar lokale besturen klaar zijn om samen strategische doorbraken te realiseren, met alle levende krachten die in de streek actief zijn (burgers, ondernemingen, non-profit organisaties, verenigingen...), en anderzijds Vlaamse beleidssectoren die zich willen engageren om hierin mee te stappen en zich meer willen aligneren op de regionale dynamiek. Hier ligt zeker ook een kans voor het beleidsveld Cultuur.